

Høringsnotat

Registrerings- og rapporteringsplikter ved levendelagring av villfanget fisk

1 Innledning

Dette høringsnotatet beskriver gjeldende regelverk og forslag til endring av regelverk for registrering og rapportering av villfanget fisk som skal mellomlagres levende i merd eller låssettes levende før fangsten tas til land.

Notatet avgrenses til å omhandle plikter til registrering og rapportering av fangst- og aktivitetsdata, samt landings- og og sluttseddeldata gjennom høstingsoperasjonen og frem til og med fangsten er mottatt og omsatt på land. Det avgrenses videre mot spørsmål om hvordan fangsten skal behandles utifra dyrevelferdshensyn. Det legges til grunn at kravene også vil gjelde etter at levendelagring har endret status til såkalt fangstbasert akvakultur. I ulike reguleringsforskrifter er det beskrevet påmeldingsordninger for levendelagring. Påmeldingsordningene behandles ikke nærmere her.

Levendelagring av fisk forlenger tiden mellom høstingsoperasjon og tidspunktet hvor fangsten føres på land. Dette er en utfordring i kontrollsammenheng ettersom en rekke faktorer kan medføre usikkerhet i det endelig registrerte ressursuttaket.

Derfor er det behov for å lage et regelverk som gir tilstrekkelige kontrollpunkter gjennom den aktivitetskjeden som levendelagring av fisk innebærer. Behovet har først og fremst aktualisert seg ved levendelagring av torsk, men Fiskeridirektoratet mener at likheten mellom denne aktiviteten og låssettingsfiske i pelagiske fiskerier er såpass stor at det utifra forenklingshensyn er hensiktsmessig med et ensartet rapporteringsregime for slik aktivitet.

2 Det lovmessige grunnlaget for krav til ressursregistrering

Grunnloven § 112 krever at staten skal forvalte naturressursene slik at produksjonsevnen og naturmangfoldet bevares, i tillegg til at myndighetene skal sikre borgernes rettigheter til relevant miljøkunnskap innenfor sitt ansvarsområde. Tiltak som sikrer kunnskap om ressursuttaket i kommersielt fiskeri omfattes av bestemmelsen.

Hjemmel til å fastsette plikter om registrering og rapportering av ressursuttaket går frem av lov 6. juni 2008 nr 37 om forvaltning av viltlevende marine ressursar (havressursloven) §§ 34-37, §§ 39, 43 og 59.

Kunnskap om ressursuttaket er grunnleggende viktig for bærekraftig forvaltning av viltlevende marine ressurser. Opplysningene inngår i økosystembasert forvaltning. Videre er opplysningene fundamentale for registrering og overvåkning av bestandene totalt sett, og ligger til grunn for estimering og regulering av enkeltbestander. Kunnskapen er av avgjørende betydning for å kontrollere at ressursuttaket er i samsvar med reguleringene og kvotene på fartøy-, gruppe- og nasjonalt nivå. Dette innebærer at Fiskeridirektoratet har plikt til å innhente opplysninger om fiskeriaktivitet og ressursuttaket i kommersielt fiskeri.

3 Beskrivelse av levendelagring

I dag foregår det levendelagring av fisk i både pelagiske fiskerier og hvitfisknæringen.

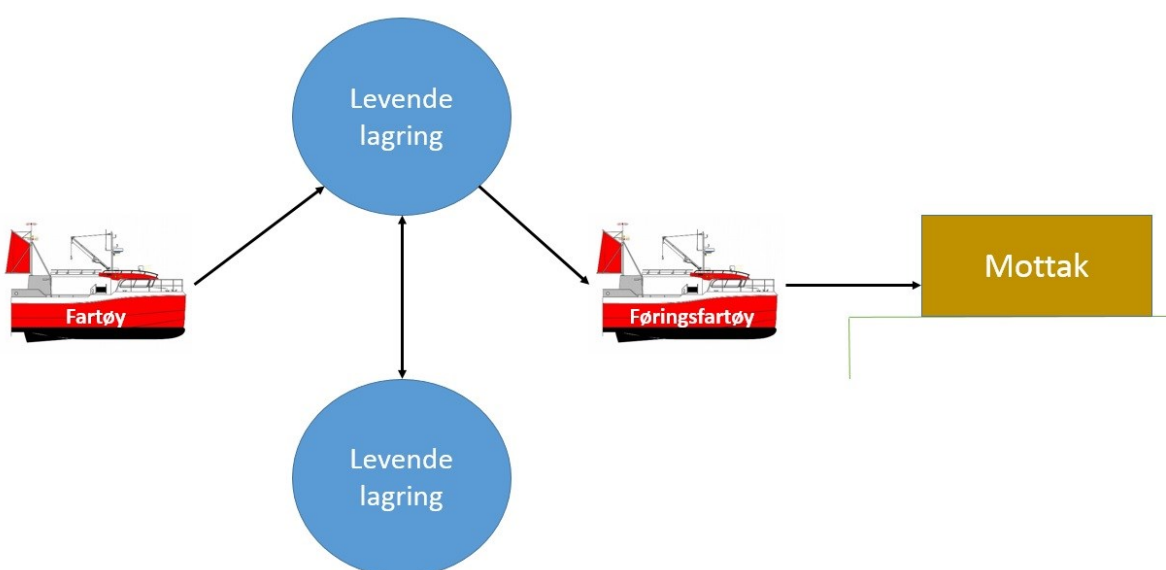
Dette foregår på ulike måter, men gjennomgående handler det om at fangst overføres levende enten til en merd, lås eller pose. Overføringen kan skje direkte fra redskap eller fra det aktuelle fartøyet som har gjennomført høstingsoperasjonen.

I enkelte tilfeller er det fisker selv som står for lagringen, mens i andre tilfeller mellomlagres levende fisk på såkalte torskehoteller, hvor en tredjepart på vegne av fisker, mottaker eller kjøper ved kontraktsinngåelse har ansvaret for lagring av fangsten. Når det gjelder kvoteavregning vil det alltid være fisker eller kjøper som er ansvarlig. Den siste varianten er at kjøper lagrer fangsten levende etter å ha kjøpt den.

Deretter overføres fangsten fra merd eller lås til et føringsfartøy som fører fangsten død eller levende til et mottak eller slakteri.

Dette er beskrevet i figur 1.

Figur 1: Oversikt over levendelagring av fisk

4 Oversikt over gjeldende regelverk for levendelagring

Følgende forskrifter omhandler i dag regler som gjelder ved levendelagring:

- a) forskrift 22. desember 2014 nr 1862 om regulering av fisket etter torsk, hyse og sei nord for 62°N i 2015 § 31
- b) forskrift 21. desember 2009 nr 1743 om posisjonsrapportering og elektronisk rapportering for norske fiske- og fangstfartøy (ERS forskriften)
- c) forskrift 22. desember 2004 nr 1878 om utøvelse av fiske i sjøen (utøvelsesforskriften) kapittel Vb og XVIII
- d) forskrift 22. desember 2005 om krav til fartøy som skal fiske og føre fangsten levende
- e) forskrift 6. mai 2014 om landings- og sluttseddel (landingsforskriften)

Norges Råfisklag (NR) har ansvaret for førstehåndsomsetningen av levendelagret torsk, hvor denne reguleres av lov 21. juni 2013 om førstehåndsomsetning av viltlevande marine ressursar (fiskesalslagslova) med videre presiseringer i rundskriv fra NR 02/2015.

Det er noe ulike regler for levendelagring i pelagiske fiskerier og hvitfisknæringen, men i denne høringen foreslås et ensartet regelverk for registrering og rapportering av slik aktivitet.

5 Beskrivelse av gjeldende rapporteringskrav og forslag til endring av rapporteringskrav

Med utgangspunkt i beskrivelsen i figur 1 kan spørsmål relatert til registrerings- og rapporteringskrav ved levendelagring av fisk deles inn i fem hovedfaser:

- a) Overføring av fangst fra redskap eller fartøy til lås, merd eller pose for lagring
- b) Overføring av fangst mellom lås, merd eller pose
- c) Daglig røkting ved levende lagring av torsk
- d) Overføring av fangst fra lås, merd eller pose til føringsfartøy
- e) Overføring av fangst til mottak eller slakteri

Nedenfor beskrives hvilke rapporteringskrav som kan utledes av gjeldende forskrifter i de ulike hovedfasene, samt eventuelle rapporteringskrav det er utifra kontrollhensyn er behov for og hvor det kreves endring av forskrift.

5.1 Overføring av fangst fra redskap eller fartøy til lås, merd eller pose for levendelagring

5.1.1 Melding om overføring av fangst (TRA)

ERS forskriftens virkeområde dekker norske fiske- og fangstfartøy som foretar omlasting i farvann under norsk fiskerijurisdiksjon, i internasjonalt farvann og i andre lands soner.

Med omlasting forstås enhver overføring av fangst på havet fra et fartøy til et annet fartøy, herunder også føring til og fra lås, steng mv.

Kravet til elektronisk rapportering om overføring av fangst omfatter dermed også overføring av fangst for levendelagring i havet. Videre er det slik at kravet til elektronisk rapportering i utgangspunktet gjelder fartøy på eller over 15 meter største lengde. Denne lengdebegrensningen gjelder derimot ikke ved omlasting. Det vil si at fartøy uavhengig av størrelse er forpliktet til å rapportere elektronisk dersom det omlastes.

I henhold til ERS forskriftens § 16 skal fisker minst 2 timer før overføringen av fisk til merd eller lås sende melding om overføring av fangst (TRA). Dersom fiskeoperasjonen og lås- eller stengsettingen er en sammenhengende aktivitet skal

melding om omlasting sendes så snart som mulig etter at lås- eller stengsettingen er gjennomført. Denne meldingen skal blant annet angi estimert kvantum om bord i fartøyet og estimert kvantum som skal overføres til merd eller lås. I tillegg skal det angis informasjon om hvor fangsten skal overføres. Det vil si at merd eller lås må kunne identifiseres med en unik id.

Fiskeridirektoratet foreslår at dersom det anvendes såkalte torskehotellene så skal den ansvarlige for torskehotellet pålegges rapporteringsplikter tilsvarende et mottakende omlastingsfartøy. Det vil si at det må sendes en TRA melding i henhold til regelverket etter at lagring er gjennomført. Dette vil kreve en endring av ERS forskriften kapittel IV om omlasting.

5.1.2 Landings- og sluttseddel

I landingsforskriftens § 3 andre ledd er landing definert som følger:

«Med landing menes alle tilfeller der fisk losses fra fiskefartøy, herunder omlasting og lossing av fisk fra fartøy som transporterer omlastet fisk, samt opptak av fisk fra lås/merd/pose. Umiddelbar sløyning av bunnfisk inngår som en del av landingen. Fartøyet skal ha samme registreringsmerke ved landing som under fiske- eller fangstoperasjonen.»

Dette innebærer at det å sette fisk i lås, merd eller pose ikke omfattes av definisjonen. I henhold til gjeldende regelverk kreves dermed ikke landings- eller sluttseddel ved denne delen av aktiviteten. Norges Råfisklag pålegger i dag at det føres landings- eller sluttseddel ved overføring til merd ved levendelagring av torsk.

Fiskeridirektoratet mener at det er nødvendig å endre landingsforskriften slik at det kan stilles krav til landings- eller sluttseddel ved denne delen av levendelagringen. Dette kan gjøres ved å endre definisjonen på «landing» slik at dette omfattes.

Dette er et særlig behov ved levendelagring av torsk. Fisker og representant for torskehotellet bør signere en landingseddel etter at fangsten er overført til merd. Dersom omsetning skjer samtidig skal det fylles ut og signeres en sluttseddel. Sluttseddelen skal signeres av fisker og representant for kjøper før fisker forlater torskehotellet.

Landings- eller sluttseddel skal uten ugrunnet opphold sendes inn elektronisk til salgslaget.

Fiskeridirektoratet foreslår at landingsforskriftens § 3 andre ledd første setning endres som følger:

«Med landing menes alle tilfeller der fisk losses fra fiskefartøy, herunder omlasting og lossing av fisk fra fartøy som transporterer omlastet fisk, samt overføring til og opptak av fisk fra lås/merd/pose.»

5.1.3 Journal

Representant for torskehotellet skal som mottaker av fisk føre journal i henhold til landingsforskriftens § 16. Det vil si at det fortløpende skal føres journal med opplysninger om ethvert mottak av fisk ved torskehotellet. Representant for torskehotellet skal umiddelbart etter ethvert mottak føre inn dato, art, størrelsessammensetning, kvantum og leveringsmåte herunder fartøyets navn, registreringsmerke. Mottak skal fortløpende nummereres i journalen.

5.1.4 Melding om havneanløp (POR)

Etter at fisker har overført fangst til merd, lås eller pose, men før fisker ankommer havn skal det sendes melding om havneanløp (POR). Denne meldingen skal i henhold til ERS forskriften sendes senest 2 timer før ankomst havn. Det kan unntas fra denne tidsfristen dersom landingshavn oppgis i den siste DCA meldingen, men POR meldingen skal uansett sendes umiddelbart etter at overføring av fisk til merd er avsluttet og før ankomst kai.

5.2 Overføring av fangst mellom lås eller merd

Fiskeridirektoratet ser her for seg to ulike aktiviteter. Den første aktiviteten er at fangsten flyttes mellom merder på ulike lokaliteter. Rapporteringskrav for dette beskrives i punkt 5.2.1-5.2.3. Den andre aktiviteten vil være at fangsten flyttes mellom ulike merder på samme lokalitet. Rapporteringskrav for dette beskrives i punkt 5.2.4.

5.2.1 Landings- og sluttseddel

Dersom fangsten skal flyttes mellom ulike lokaliteter vil det etter landingsforskriften kreves at det umiddelbart fylles ut og signeres en landingseddel, eller sluttseddel dersom fangsten omsettes når overføring av fangst til føringsfartøy er avsluttet.

Landingseddel skal signeres av fisker, eller representant for torskehotellet på vegne av fisker, og representant for føringsfartøy. Dersom fangsten omsettes skal det skrives sluttseddel. Sluttseddelen skal signeres av fisker, eller representant for torskehotellet på vegne av fisker, og mottaker, eller representant for mottaker.

Landings- eller sluttseddelen skal entydig henwise til tidligere landingsseiddel eller sluttseddel.

Landings- eller sluttseddel skal uten ugrunnet opphold sendes inn elektronisk til salgslaget.

5.2.2 Melding om overføring av fangst (TRA)

Dersom det benyttes torskehotell skal representant for torskehotellet senest to timer før overføring sende TRA melding som gir opplysninger blant annet om hvor mye fangst som overføres til føringsfartøy.

Føringsfartøyet skal senest en time etter at overføring av fangst fra lås, merd eller pose til fiske- eller føringsfartøy er avsluttet sende melding om overføring av fangst (TRA). Denne meldingen skal angi estimert kvantum om bord i fartøyet og estimert kvantum som er overført fra merd. I tillegg skal det angis informasjon om hvor fangsten er overført fra.

Ved overføring til merd på ny lokalitet rapporteres det som beskrevet i punkt 5.1.1.

5.2.3 Journal

Det skal fortløpende føres journal med opplysninger om ethvert mottak/uttak av fisk ved torskehotell. Representant for torskehotellet skal umiddelbart etter at fisk er overført til fiske- og fangstfartøy føre inn opplysninger om dato for transporten, art, størrelsessammensetning og kvantum. Mottaker og transportør skal identifiseres med foretakets navn. Transportmiddel skal også føres.

5.2.4 Overføring på samme lokalitet

I henhold til landingsforskriften § 17 skal all fisk fra et fartøy holdes adskilt fra fisk som landes fra andre fartøy frem til veiingen er avsluttet.

Ved levende lagring av torsk gjør tidsperspektivet for lagring det utfordrende å overholde dette kravet. Det ville innebære at de såkalte torskehotellene måtte ha en merd for hver fangst fra hver fisker. Videre er det slik at lagring over tid krever at fisk av samme størrelse lagres sammen. Dette innebærer at det må tenkes annerledes om adskillelseskravet ved levende lagring.

Fiskeridirektoratet vil derfor kreve at alle forflytninger mellom de ulike merdene innenfor samme torskehotell fremgår av journalen slik at det er mulig å følge fangstopprinnelsen av fisk i de ulike merdene. Dette er helt nødvendig for å kunne kontrollere både kravet til at torsk må lagres i mer enn 7 dager for å utløse

kvotebonus og for å avgrense mot regelverk for fangstbasert akvakultur som blir gjeldende ved lagring i mer enn 12 uker.

5.3 Røkting av lås, merd eller pose

5.3.1 Landings- og sluttseddel

Ved uttak av fisk ved daglig røkting skal det umiddelbart fylles ut og signeres en landingseddel, eller sluttseddel dersom fangsten omsettes.

Landings- eller sluttseddelen skal entydig hen vise til tidligere landingseddel eller sluttseddel.

Landings- eller sluttseddel skal signeres av fisker, eller representant for torskehotellet på vegne av fisker, og/eller representant for føringsfartøy. Ved omsetning skal mottaker eller representant for mottaker signere.

Landings- eller sluttseddel skal uten ugrunnet opphold sendes inn elektronisk til salgslaget.

Ved landing (lossing på land) skal det føres landings- og sluttseddel etter landingsforskriftens krav.

5.3.2 TRA melding

Dersom det benyttes fiske- eller føringsfartøy ved røkting skal det senest en time etter at overføring av fangst fra merd til fiske- eller føringsfartøy er avsluttet sende melding om overføring av fangst (TRA). Denne meldingen skal angi estimert kvantum om bord i fartøyet og estimert kvantum som er overført fra merd. I tillegg skal det angis informasjon om hvor fangsten er overført fra.

5.3.3 Journal

Representant for torskehotellet skal umiddelbart etter at fisk er tatt ut for landing etter røkting føre inn opplysninger om dato for transporten, art, størrelsessammensetning og kvantum. Mottaker og transportør skal identifiseres med foretakets navn. Transportmiddel skal også føres.

5.3.4 POR melding

Før fiske- eller føringsfartøy ankommer landingsanlegg skal det sendes melding om havneanløp (POR). Denne meldingen skal i henhold til ERS forskriften sendes senest 2 timer før ankomst havn.

5.4 Overføring av fangst fra lås eller merd til føringsfartøy

5.4.1 Landings- og sluttseddel

Når overføring av fangst til føringsfartøy er avsluttet skal det umiddelbart fylles ut og signeres en landingsyddel, eller sluttseddel dersom fangsten omsettes.

Landingsyddel skal signeres av fisker, eller representant for torskhotellet på vegne av fisker, og representant for føringsfartøy. Dersom fangsten omsettes skal det skrives sluttseddel. Sluttseddelen skal signeres av av fisker, eller representant for torskhotellet på vegne av fisker, og mottaker, eller representant for mottaker.

Landings- eller sluttseddelen skal entydig henviser til tidligere landingsyddel eller sluttseddel.

Landings- eller sluttseddel skal uten ugrunnet opphold sendes inn elektronisk til salgslaget.

5.4.2 Melding om overføring av fangst (TRA)

Føringsfartøyet skal senest en time etter at overføring av fangst fra lås, merd eller pose til fiske- eller føringsfartøy er avsluttet sende melding om overføring av fangst (TRA). Denne meldingen skal angi estimert kvantum om bord i fartøyet og estimert kvantum som er overført fra merd. I tillegg skal det angis informasjon om hvor fangsten er overført fra.

Det skal før overføringen av fisk til lås, merd eller pose ved flytting sende melding om overføring av fangst (TRA). Denne meldingen skal angi estimert kvantum om bord i fartøyet og estimert kvantum som skal overføres til merd. I tillegg skal det angis informasjon om hvor fangsten skal overføres.

5.4.3 Journal

Representant for torskhotellet skal som mottaker av fisk føre journal i henhold til landingsforskriftens § 16. Det vil si at det fortløpende skal føres journal med opplysninger om ethvert mottak/uttak av fisk ved torskhotellet. Representant for torskhotellet skal umiddelbart etter at fisk er overført til fiske- og fangstfartøy føre inn opplysninger om dato for transporten, art, størrelsessammensetning og kvantum. Mottaker og transportør skal identifiseres med foretakets navn. Transportmiddel skal også føres.

5.5 Overføring av fangst til mottak eller slakteri

Før fiske- eller føringsfartøy ankommer landingsanlegg skal det sendes melding om havneanløp (POR). Denne meldingen skal i henhold til ERS forskriften sendes senest 2 timer før ankomst havn.

Landings- og sluttseddel skal føres i henhold til landingsforskriftens krav.

6 Økonomiske og administrative konsekvenser av forslagene

Rapporteringskrav ved levende lagring vil naturlig være mer omfattende og tidkrevende enn ved mer tradisjonell fiskeriaktivitet, men det har sin naturlige forklaring at tidshorisonten ved slik aktivitet tilsier en økt usikkerhet i ressursregistreringen som må veies opp.

Sett hen til det politiske målet om å øke omfanget av levende lagret torsk vesentlig er det svært viktig at det settes rammer som sikrer en forsvarlig ressursregistrering.

Det legges til grunn at det ikke vil kreve økonomiske investeringer for aktørene å oppfylle kravene nevnt i dette høringsnotatet sett hen til at de allerede er omfattet av de samme kravene i den mer tradisjonelle delen av fiskeriene.